

**MINISTÈRE DE LA RÉGION DE
BRUXELLES-CAPITALE**

ARRETÉ
DU GOUVERNEMENT DE LA RÉGION DE
BRUXELLES-CAPITALE INSCRIVANT
SUR LA LISTE DE SAUVEGARDE COMME
ENSEMBLE LES FACADES ET TOITURE
AINSI QUE LE VESTIBULE ET LE GRAND
ESCALIER DU CHÂTEAU BONAVENTURE
ET LA TOTALITÉ DE LA PETITE
CHAPELLE DU COUVENT DU SACRÉ-
CŒUR ET CLASSANT COMME SITE LE
PARC ENTOURANT LE BIEN SIS AVENUE
DU SACRÉ-CŒUR, 2-8 A JETTE

Le Gouvernement de la Région de
Bruxelles-Capitale,

Vu l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à
la conservation du patrimoine immobilier,
notamment les articles 7- § 6 et 8;

Vu l'arrêté du Gouvernement de la Région
de Bruxelles-Capitale du 7 mai 1998
entamant la procédure d'inscription sur la
liste de sauvegarde comme ensemble des
façades et de la toiture, ainsi que du
vestibule et du grand escalier du château
Bonaventure; de la totalité de la petite
chapelle du couvent du Sacré-Cœur et
entamant la procédure de classement
comme site du parc entourant le bien sis
avenue du Sacré-Cœur, 2-8 à Jette ;

Considérant que le propriétaire a émis ses
observations dans le délai prévu par l'article
765 et l'article 20 de l'ordonnance du 4 mars
1993, que ces observations concernent
principalement la motivation concernant les
parties à classer, qualifiée d'infondée et
qu'elles peuvent être résumées de la façon
suivante :

**MINISTERIE VAN HET BRUSSELS
HOOFDSTEDELIJK GEWEST**

BESLUIT VAN
DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE
REGERING TOT INSCHRIJVING OP DE
BEWAARLIJST ALS GEHEEL VAN DE
GEVELS EN BEDAKING ALSOOK VAN
BEPAALEN DELEN VAN HET
INTERIEUR VAN HET KASTEEL
BONAVENTURE EN VAN DE
TOTALITEIT VAN DE KLEINE KAPEL
VAN HET HEILIG HARTKLOOSTER EN
TOT BESCHERMING ALS LANDSCHAP
VAN HET PARK RONDON HET GOED,
GELEGEN HEILIG HARTLAAN 2-8 TE
JETTE

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Gelet op de ordonnantie van 4 maart
1993 inzake het behoud van het
onroerende erfgoed, inzonderheid op
artikelen 7- § 6 en 8;

Gelet op het besluit van de Brusselse
Hoofdstedelijke Regering van 7 mei 1998
houdende instelling van de procedure tot
inschrijving op de bewaarlijst als geheel
van de gevels en daken evenals van de
vestibule en van de grote trap van het
kasteel Bonaventure; van de totaliteit van
de kleine kapel van het Heilig
Hartklooster; en tot instelling van de
procedure tot bescherming als landschap
van het park rondom het goed Heilig
Hartlaan 2-8 te Jette;

Overwegende dat de eigenaar zijn
opmerkingen kenbaar heeft gemaakt
binnen de termijn opgelegd door artikel
7§5 en artikel 20 van de ordonnantie van
4 maart 1993, dat deze opmerkingen
hoofdzakelijk de zogenaamde
ongefundeerde en onjuiste motivering van
de te behouden delen betreffen en dat
deze als volgt kunnen worden samen-
gevat :

- 1) la protection de l'autel serait immotivée puisque son tabernacle fut enlevé récemment;
- 2) la petite chapelle ne présente aucun intérêt patrimonial dans son état actuel, notamment parce qu'elle est inachevée;
- 3) les bâtiments ne constituent pas un ensemble cohérent dans le sens de l'article 2, 1° b;
- 4) et 5) le parc, contrairement à ce que la description mentionne, ne dispose que d'une drève y menant. Les pelouses ne présentant aucune forme géométrique bien définie, leur "valeur esthétique" ne se justifie pas;
- 6) la bande de 8 mètres entre les bâtiments de l'école secondaire et le parc proprement dit doit être exclue du site classé;
- 7) l'ancien emplacement de la grande chapelle démolie en 1994 ne présente aucun intérêt et doit être exclu du site classé afin de le réaménager et d'y installer un équipement sportif et récréatif;
- 8) la partie basse du site, c'est-à-dire le jardin de l'école primaire, doit être exclue du site classé parce que le classement est de nature à empêcher le bon usage dudit jardin;
- 9) le classement du site ne peut s'envisager que si l'ensemble du Parc Roi Baudouin fait l'objet d'une mesure de protection;
- 10) le parc ne constitue pas un élément essentiel du maillage écologique de la ville.
- 1) de vrijwaring van het altaar zou ongegrond zijn omdat het bijhorende tabernakel onlangs werd verwijderd;
- 2) de kleine kapel heeft in haar huidige staat geen patrimoniale waarde, o.m. omdat ze onafgewerkt is;
- 3) de gebouwen vormen volgens artikel 2, 1° ba geen samenhangend geheel;
- 4) en 5) het park bezit - in tegenstelling tot de beschrijving - slechts één dreef, die naar het park leidt. De grasperken vertonen - wat de esthetische waarde betreft - geen vastomlijnde, geometrische vorm;
- 6) de strook van 8 meter tussen de gebouwen van de middelbare school en het eigenlijke park moet uit het beschermd landschap worden geweerd;
- 7) de plaats waar de in 1994 afgebroken grote kapel stond, bezit geen enkele waarde en moet uit het beschermd landschap worden geweerd, teneinde ze opnieuw aan te leggen en er eventueel een sport- en recreatie-infrastructuur te bouwen;
- 8) het lager gelegen deel van het landschap - de tuin van de lagere school - moet uit het beschermd landschap worden geweerd, aangezien dit het goed gebruik van de tuin zou belemmeren;
- 9) de bescherming van het landschap kan pas overwogen worden indien het ele Koning Boudewijnpark een vrijwaringsmaatregel geniet;
- 10) het park vormt geen essentieel onderdeel in het ecologisch weefsel van de stad.

Ces remarques peuvent être rencontrées comme suit :

- 1) l'absence du tabernacle n'ôte rien à la valeur de l'autel;
- 2) le classement du site se limite aux trois façades de la chapelle afin de permettre d'achever la quatrième façade en ajoutant une nouvelle construction adjacente;
- 3) les bâtiments constituent un ensemble paysager et géographique, formé par tous les éléments présents. Le classement renforcera encore l'intérêt de ces éléments;
- 4) et 5) le site comprend une longue drève traversant le paysage et deux autres drèves plus modestes, en partie détruites par la division du domaine (Parc Roi Baudouin). Les pelouses présentent des formes géométriques (rectangulaires et triangulaires) typiques de l'aménagement paysager classique et témoignent un intérêt historique considérable. La description est bien celle de la situation existante et elle explique que la scénographie en question est principalement axée sur la présente drève principale;
- 6) le classement de cette partie est pourtant justifié parce qu'elle abrite un chêne unique dans la région bruxelloise. Par ailleurs, le classement n'exclut pas des activités scolaires;
- 7) ces zones ne font pas l'objet d'un classement. Il s'agit d'une mauvaise lecture du plan;

Deze opmerkingen kunnen als volgt tegemoetgekomen worden :

- 1) of het tabernakel al dan niet aanwezig is, doet geen afbreuk aan de waarde van het altaar;
- 2) de bescherming van het landschap beperkt zich tot de drie gevels van de kapel om de mogelijkheid te bieden de vierde gevel af te werken door er eventueel een nieuwe constructie tegen te bouwen;
- 3) de gebouwen zijn wel degelijk een landschappelijk en geografisch geheel, gevormd door alle aanwezige elementen. Door een bescherming als landschap wordt het belang ervan nog versterkt;
- 4) en 5) er loopt wel degelijk een lange dreef door het landschap. Twee bescheidener dreven zijn ook nog gedeeltelijk aanwezig, maar werden gewijzigd door de indeling van het domein (Koning Boudewijnpark). De grasperken hebben geometrische (rechthoekige en driehoekige) vormen die typisch zijn voor een klassieke parkaanleg. Deze elementen zijn dus nog steeds aanwezig en bezitten een belangrijke historische waarde. De tekst bij het beschermingsdossier beschrijft wel degelijk de bestaande situatie en geeft aan dat de scenografie in kwestie hoofdzakelijk uit de hoofddreef bestaat;
- 6) de bescherming van dit deel is nochtans gerechtvaardigd omdat zich hier een eik bevindt die uniek is in het Brussels Gewest. Bovendien sluit de bescherming de schoolactiviteiten niet uit;
- 7) de zones in kwestie maken geen deel uit van de bescherming. De plannen werden door de eigenaar slecht geïnterpreteerd;

- 8) le classement de cette partie n'a pas comme objectif de limiter l'usage de ce jardin mais de permettre progressivement à mieux l'entretenir et à l'intégrer dans le reste du parc;
- 9) vu son grand intérêt scientifique et historique, le Parc Roi Baudouin pourrait faire l'objet d'un classement;
- 10) le parc fait partie du maillage écologique de la Région car il relie le Parc Baudouin au site de l'hôpital Brugmann et au parc de la jeunesse;

Considérant que, sur le projet de classement comme site, le collège des bourgmestre et échevins de la commune de Jette n'a pas émis d'avis dans les délais prévus à l'article 21 §1er de l'ordonnance relative à la conservation du patrimoine immobilier;

Vu l'avis favorable émis par la CRMS lors de sa réunion du 7 avril 1999;

Sur la proposition du Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale et du Secrétaire d'Etat ayant les Monuments et Sites dans ses attributions,

ARRETE :

Article 1er - Sont inscrits sur la liste de sauvegarde comme ensemble les façades et la toiture, ainsi que le vestibule et le grand escalier du château Bonaventure et la totalité de la petite chapelle du couvent du Sacré-Cœur ; et, est classé comme site le parc entourant le bien sis avenue du Sacré-Cœur, 2-8 à Jette, connu au cadastre de

- 8) de la protection van dit deel is echter niet bedoeld om het gebruik van de tuin te beperken, maar om de tuin geleidelijk aan beter te kunnen onderhouden en te integreren in de rest van het park;
- 9) gezien zijn grote wetenschappelijke en historische waarde, zou het Koning Boudewijnpark inderdaad beschermd kunnen worden;
- 10) het park vormt wel degelijk een onderdeel van het ecologisch weefsel van het Gewest. Het domein verbindt immers het Koning Boudewijnpark met het landschap van het Brugmannziekenhuis en het Jeugdperk;

Overwegende dat, wat het ontwerp van besluit tot bescherming als landschap betreft, het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Jette geen advies uitgebracht heeft binnen de termijn zoals opgelegd krachtens artikel 21 §1 van de ordonnantie inzake het behoud van het onroerende erfgoed;

Gezien het gunstig advies van de KCML uitgebracht tijdens haar zitting van 7 april 1999;

Op de voordracht van de Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en van de Staatssecretaris, belast met Monumenten en Landschappen,

BESLUIT :

Artikel 1 - Worden ingeschreven op de bewaarlijst als geheel de gevels en bedaking alsook de vestibule en de grote trap van het kasteel Bonaventure en de totaliteit van de kleine kapel van het Heilig Hartklooster en wordt beschermd als landschap het park rondom het goed, gelegen Heilig Hartlaan 2-8 te Jette,

Jette, 1ère division, section B, 1ère feuille, parcelle n°s 219W (partie), 219X (partie), 225F 3, 225P 3 (partie), 225V, en raison de leur intérêt historique, précisé dans l'annex I au présent arrêté.

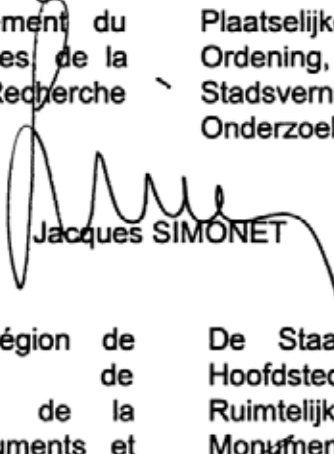
La délimitation de l'ensemble est reprise sur le plan figurant à l'annexe II du présent arrêté.

Art. 2 - Le ministre qui a les monuments et sites dans ses attributions est chargé de l'exécution du présent arrêté.

Bruxelles, le 25-05-2000

Par le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, chargé des Pouvoirs locaux, de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et Sites, de la Rénovation Urbaine et de la Recherche Scientifique,

Jacques SIMONET

Le Secrétaire d'Etat à la région de Bruxelles-Capitale, chargé de l'Aménagement du Territoire, de la Rénovation Urbaine, des Monuments et Sites et du Transport rémunéré des personnes,

Eric ANDRÉ

bekend ten kadaster te Jette, 1ste afdeling, sectie Ba, 1ste blad, percelen nrs. 219W (deel), 219X (deel), 225F 3, 225P 3 (deel), 225V, vanwege hun historische, artistieke, wetenschappelijke en esthetische waarde, zoals nader bepaald in bijlage I van dit besluit.

De afbakening van het geheel wordt aangeduid op het plan in bijlage II van dit besluit.

Art. 2 - De minister bevoegd voor de monumenten en landschappen, is belast met de uitvoering van dit besluit.

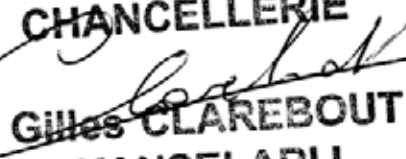
Brussel, 25-05-2000

Door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Plaatselijke Besturen, Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen, Stadsvernieuwing en Wetenschappelijk Onderzoek,

De Staatssecretaris bij het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Ruimtelijke Ordening, Stadsvernieuwing, Monumenten en Landschappen en Bezoldigd Vervoer van Personen,

Copie certifiée conforme
05-05-2000
Voor eensluidend afschrift

CHANCELLERIE

Gilles CLAREBOUT
KANCELARIJ

ANNEXE I A L'ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE INSCRIVANT SUR LA LISTE DE SAUVEGARDE COMME ENSEMBLE LES FACADES ET TOITURE, AINSI QUE LE VESTIBULE ET LE GRAND ESCALIER DU CHATEAU BONAVENTURE ET LA TOTALITE DE LA PETITE CHAPELLE DU COUVENT DU SACRE-COEUR ; ET CLASSANT COMME SITE LE PARC ENTOURANT LE BIEN SIS AVENUE DU SACRE-COEUR, 2-8 A JETTE.

Réf. cadastrale : 1re division, section B, 1re feuille, parcelle n°s 219 w (partie), 219 x (partie), 225 f3, 225 p3 (partie), 225 v

Description sommaire :

Vers la fin du XVIIIème siècle, Nicolas Bonaventure (1753-1831), l'un des premiers bourgmestres de Jette acquit un vaste domaine, ancienne propriété de l'abbaye de Dieleghem. Il y fit construire vers 1800 un petit château de style néo-classique entouré d'un parc. En 1834, la propriété fut vendue à la sœur Madeleine Sophie Barat, fondatrice de la Société du Sacré-Cœur de Jésus. Plus tard, les religieuses firent bâtir un internat sur l'emplacement de l'ancienne orangerie du château. Le vaste bâtiment d'inspiration néo-classique édifié en plusieurs étapes à partir de 1836 a brûlé en 1985 et a dû être presque entièrement reconstruit.

Dans les années 1874-1878, une grande chapelle néo-gothique fut édifiée à proximité de l'internat. En 1934, suite à la canonisation de M. S. Barat, une petite chapelle latérale lui fut adjointe, ouvrant sur la nef. Cette seconde chapelle, également de style néo-gothique, était destinée à abriter les reliques de la sainte. La première chapelle ayant été démolie en 1994, seule subsiste aujourd'hui la seconde.

Château Bonaventure. Bâti en style Louis XVI, cet édifice d'allure sobre aux façades enduites et peintes sur plinthe en pierre bleue rappelle l'architecture de Laurent Benoît Dewez, auteur, entre autres, de la prélatrice de l'ancienne abbaye de Dieleghem (v. 1775). La façade avant de l'aile principale présente quatre travées sur deux niveaux. Elle est rythmée par des pilastres colossaux à chapiteaux ioniques, amortis au niveau de l'attique à balustres par quatre grands vases décoratifs disparus aujourd'hui. Les deux travées axiales sont couronnées par un fronton percé d'un oculus aveugle. Les façades latérales et arrières sont d'allure plus simple. Un escalier double et un escalier à pans en pierre y donnent respectivement accès à une porte-fenêtre et à une porte piétonne. Cette dernière est mise en valeur par deux lions couchés encadrant le perron.

Un vestibule, dont le sol est pavé de carreaux de marbre blanc et noir dessinant un damier, donne accès à différents salons. Un large escalier tournant en bois mène aux étages. Le départ de rampe se présente sous la forme d'une colonne cannelée surmontée d'une corbeille de fleurs sculptée en bois.

Petite chapelle. Elevée en 1933 sur des plans de l'architecte Georges Dhaeyer, cette chapelle est l'un des derniers édifices bâtis entièrement en style gothique dans la Région bruxelloise.

Elle présente trois travées rythmées par des contreforts et percées de fenêtres hautes à remplage.

Le chevet est percé d'une grande fenêtre avec rose de réseau. Les murs sont en pierre blanche rehaussés d'éléments en pierre bleue, entre autres les gâbles et les garde-corps ajourés bordant la toiture en ardoise. Le vaisseau de la chapelle est couvert de voûtes d'ogives reposant sur de fins piliers à chapiteaux à crochets. Une clôture en pierre ajourée portant l'inscription « COR JESU ADVENIAT REGNUM TUUM » délimite l'espace de la chapelle là où il rejoignait autrefois la nef de la grande chapelle. Les fenêtres sont garnies de vitraux, ceux de la verrière du fond figurant notamment la sainte agenouillée couronnée par un ange. Un important autel en marbre rose veiné est destiné à recevoir un tabernacle doré et la châsse vitrée de sainte Madeleine Sophie Barat.

Parc. Vestige de l'ancien domaine de Bonaventure, ce parc privé appartenant à la communauté du Sacré-Coeur jouxte le parc roi Baudouin (phase I). Aménagé au tout début du XIXème siècle, cette propriété a conservé les caractéristiques d'un aménagement classique. On y reconnaîtra une composition rigoureuse

faite de drèves majestueuses et de pelouses aux formes géométriques simples. Ce cadre s'est modifié au fil des années afin de permettre, surtout en pourtour, le développement d'une végétation plus spontanée.

Ce domaine recèle sur un espace relativement restreint une collection d'arbres particulièrement remarquables. Ainsi, on remarquera la présence d'une drève de hêtres de 3 mètres de circonférence en moyenne (2.40 à 3.51), d'un chataîgnier de 2.51m, de 3 chênes pédonculés de respectivement 4.4, 4.03 et 2.33m, de deux drèves particulièrement majestueuses de tilleuls à larges feuilles de 1.6 mètre de circonférence en moyenne (1.36 à 1.72m), d'un tilleul isolé de 2.20m, de 2 frênes de 1.88 et 1.82 mètres, de plusieurs ifs dont les deux plus gros font 2.6 et 1.61m, d'un charme de 2.23m, d'un érable negundo de 1.03m, d'un pin de 2.41m, d'un très bel exemplaire double de robinier (3.05 et 2.85m), de deux merisiers de 2.07 et 1.83m et d'un exceptionnel érable champêtre de 2.59m. Certains de ces arbres font parties des plus gros exemplaires de la Région bruxelloise et l'érable champêtre de 2.59m est vraisemblablement le plus gros pour son espèce.

Le sous-bois est agrémenté de nombreux ifs, houx, buis, sureaux, aubépines en mélange avec des plantations plus exotiques mais tout aussi décoratives comme la symphorine.

On trouve au fond de la propriété, une niche de grande taille en pierres de sable (fabrique) qui accueille une statue de la Sainte Vierge. En contrebas de cet édicule, une source donne naissance au ruisseau du Molenbeek.

La végétation herbacée du sous-bois est caractéristique d'un sol à humus doux et l'on rencontre notamment l'anémone sylvie, l'ail des ours. Le pourtour du parc est colonisé par un semis naturel d'érables sycomores, d'ormes et de sureaux abritant une végétation herbacée plus rudérale mais refuge à une entomofaune diversifiée.

Intérêt présenté par le bien selon les critères définis à l'article 2, 1° de l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la conservation du patrimoine immobilier.

Intérêt historique :

L'ancien internat, détruit par l'incendie de 1985, a été presque entièrement reconstruit. La grande, elle, fut démolie en 1994. Malgré ces avatars, le château Bonaventure et la petite chapelle du couvent du Sacré-Cœur sont les ultimes témoins authentiques du remarquable développement de la Société du Sacré-Cœur de Jésus de Jette au XIXème siècle et au début du XXème siècle. Cette institution y joua un rôle important tant du point de vu religieux qu'à travers l'enseignement prodigué par les sœurs.

La juxtaposition sur un même site d'une architecture néo-classique, héritée des conceptions du XVIIIème siècle, et d'une architecture néo-gothique est révélatrice de l'esprit du XIXème siècle marqué par l'éclectisme.

Intérêt artistique :

Les qualités architecturales de chacun des deux édifices sont remarquables. Par l'équilibre et la sobriété qui caractérisent les élévations de ses façades, le château Bonaventure se présente comme une belle réalisation d'architecture Louis XVI. Quant à la petite chapelle, le soin apporté à son édification et en particulier à son ornementation sculptée ainsi qu'à ses vitraux, en font un intéressant exemple d'architecture néo-gothique tardive.

Georges Dhaeyer, auteur de la petite chapelle (1933), est un de plus importants représentants du style néo-gothique de la région bruxelloise. Il a dessiné notamment les plans du cloître des rédemptoristes à Jette (1903), de l'Institut des filles de Marie, à l'angle de la rue Verhaegen et l'avenue du Parc à Saint-Gilles (1913) et des maisons néogothiques, rue Franklin, 59 et boulevard Charlemagne, 34.

La parfaite intégration dans le site des deux édifices doit également être soulignée. L'ensemble qu'ils constituent mérite dès lors d'être sauvegardé.

Intérêt scientifique

L'intérêt scientifique est dû aux nombreux arbres remarquables qui agrémentent le parc : hêtres, charmes, ifs, châtaignier, chênes pédonculés, tilleuls à larges feuilles, frênes, érable negundo, pin, robinier, merisiers et érable champêtre.

A noter également la proximité immédiate de la source du Molenbeek.

Ce site est, par sa complémentarité avec les nombreux espaces verts voisins, un élément essentiel à la conservation et à l'amélioration du maillage écologique de la ville.

Intérêt esthétique

L'intérêt esthétique est dû à la composition soignée de ce parc dans la tradition des parcs classiques et par la présence d'une scénographie originale axée sur l'utilisation de longues drèves d'arbres centenaires accédant au château. La présence d'arbres remarquables et bicentenaires constitue également un élément de grande valeur esthétique et paysagère.

Vu pour être annexé à l'arrêté du

25-05-2000

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, chargé des Pouvoirs locaux, de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et Sites, de la Rénovation Urbaine et de la Recherche Scientifique,

Jacques SIDONET

Le Secrétaire d'Etat à la Région de Bruxelles-Capitale, chargé de l'Aménagement du Territoire, de la Rénovation Urbaine, des Monuments et Sites et du Transport routinier des personnes,

Eric ANDRE

Copie certifiée conforme
25-05-2000
Voor eensluidend afschrift

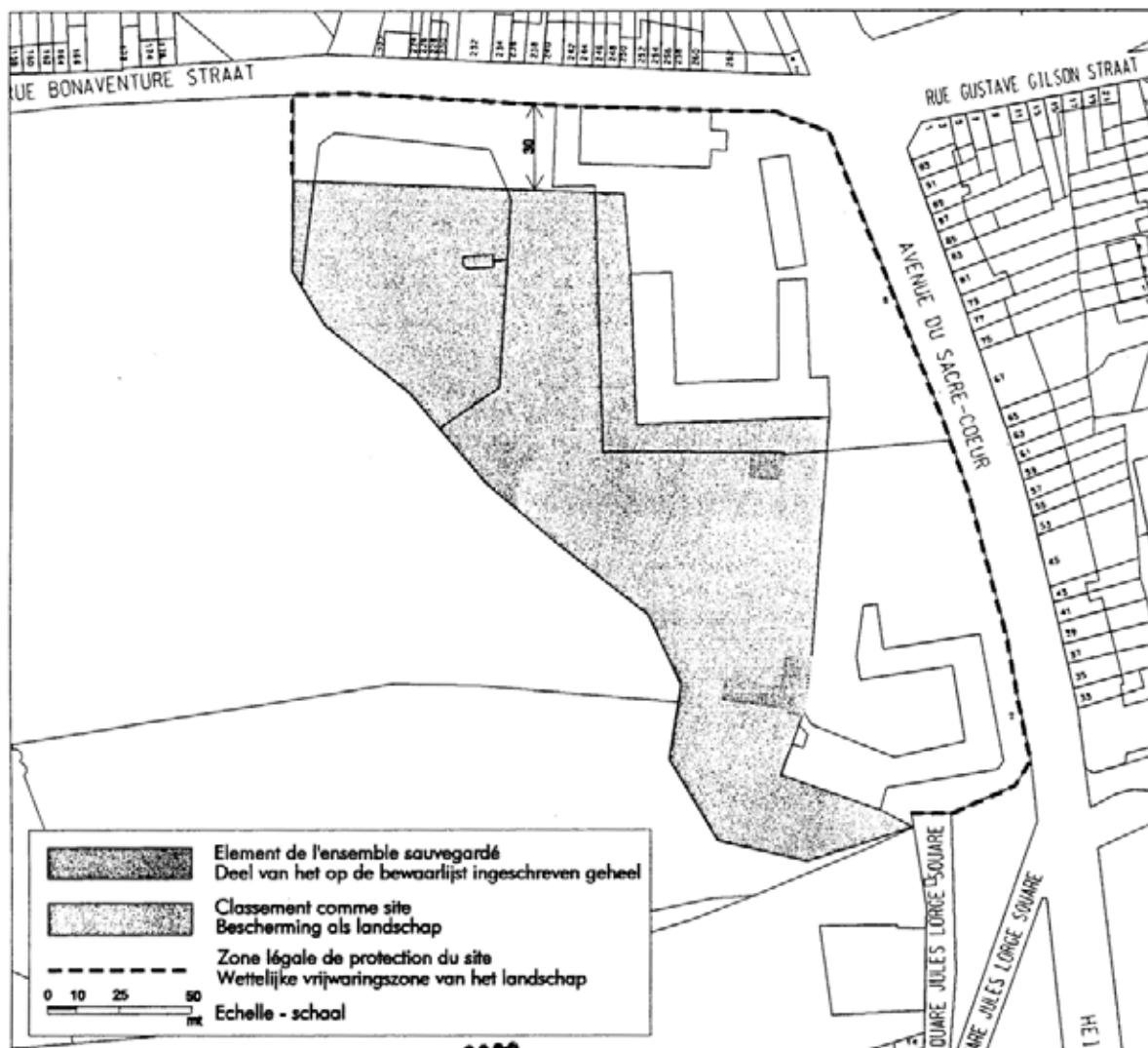
CHANCELLERIE
Gilles CLAREBOUT
KANSELARIJ

ANNEXE II A L' ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE INSCRIVANT SUR LA LISTE DE SAUVEGARDE COMME ENSEMBLE LES FACADES ET TOITURE, AINSI QUE CERTAINES PARTIES INTERIEURES DU CHATEAU BONAVENTURE ET LA TOTALITE DE LA PETITE CHAPELLE DU COUVENT DU SACRE-COEUR ; ET CLASSANT COMME SITE LE PARC ENTOURANT LE BIEN SIS AVENUE DU SACRE-COEUR, 2-8 A JETTE

BIJLAGE II VAN HET BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING TOT INSCHRIJVING OP DE BEWAARLIJST ALS GEHEEL VAN DE GEVELS EN BEDAKING ALSOOK VAN BEPAALDE DELEN VAN HET INTERIEUR VAN HET KASTEEL BONAVENTURE EN VAN DE TOTALITEIT VAN DE KLEINE KAPEL VAN HET HEILIG HARTKLOOSTER. EN TOT BESCHERMING ALS LANDSCHAP VAN HET PARK RONDOM HET GOED, GELEGEN HEILIG HARTLAAN 2-8 TE JETTE

DELIMITATION DE L'ENSEMBLE

AFBAKENING VAN HET GEHEEL

Vu pour être annexé à l'arrêté du **25-05-2000**

Gezien om te worden gevoegd bij het besluit van **25-05-2000**

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, chargé des Pouvoirs locaux, de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et Sites, de la Rénovation Urbaine et de la Recherche Scientifique,

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Plaatselijke Besturen, Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen, Stadsvernieuwing en Wetenschappelijk Onderzoek,

Jacques SIMONET
Jacques SIMONET

Le Secrétaire d'Etat à la Région de Bruxelles-Capitale, chargé de l'Aménagement du Territoire, de la Rénovation Urbaine, des Monuments et Sites et du Transport rémunéré des personnes,

De Staatssecretaris bij het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Ruimtelijke Ordening, Stadsvernieuwing, Monumenten en Landschappen en Bezoldigd Vervoer van Personen,

Copie certifiée conforme
Voor eensluidend afschrift

Eric ANDRE
Eric ANDRE

CHANCELLERIE
Gilles CLAREBOUT
Gilles CLAREBOUT
KANSELARIJ

BIJLAGE I BIJ HET BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING TOT
INSCHRIJVING OP DE BEWAARLIJST ALS GEHEEL VAN DE GEVELS EN BEDAKING
ALSOOK VAN DE VESTIBULE EN VAN DE GROTE TRAP VAN HET KASTEEL
BONAVENTURE EN VAN DE TOTALITEIT VAN DE KLEINE KAPEL VAN HET HEILIG
HARTKLOOSTER EN TOT BESCHERMING ALS LANDSCHAP VAN HET PARK RONDON
HET GOED, GELEGEN HEILIG HARTLAAN 2-8 TE JETTE.

Kadastrale gegevens: 1ste afdeling, sectie B, 1ste blad, perceel nrs. 219 w (deel), 219 x (deel), 225 f3,
225 p3 (deel), 225 v.

Beknopte beschrijving :

Tegen het einde van de 18de eeuw verwierf Nicolas Bonaventure (1753-1831), één van de eerste burgemeesters van Jette, een uitgestrekt domein dat oorspronkelijk toebehoorde aan de abdij van Dieleghem. Rond 1800 liet hij er een kasteeltje in neoclassicistische stijl optrekken, omgeven door een park. In 1834 werd het goed verkocht aan zuster Madeleine Sophie Barat, stichtster van de Sociëteit van het Heilig Hart van Jezus. Later liet de orde een internaat bouwen op de plaats van de vroegere oranjerie van het kasteel. Dit grote neoclassicistisch geïnspireerde gebouw dat vanaf 1836 in verschillende fasen was opgetrokken, moest ten gevolge van een brand in 1985 nagenoeg volledig worden heropgebouwd.

In de jaren 1874-1878 werd een grote neogotische kapel opgetrokken niet ver van het internaat. In 1934 werd naar aanleiding van de heiligverklaring van Madeleine Sophie Barat een kleine zijkapel tegen het schip aangebouwd. Deze tweede, eveneens in neogotische stijl geconstrueerde, kapel was bestemd om de relieken van de heilige in onder te brengen. Aangezien de eerste kapel werd afgebroken in 1994, rest er vandaag de dag enkel deze kleinere kapel.

Kasteel Bonaventure. Dit sobere gebouw opgetrokken in Lodewijk XVI-stijl, met bepleisterde en beschilderde gevels rustend op een arduinen sokkel, herinnert aan de architectuur van Laurent Benoît Dewez, die onder meer de vleugel voor de prelaten van de beschermde oude abdij van Dieleghem ontwierp (rond 1775). De voorgevel van de hoofd vleugel telt vier traveeën en twee bouwlagen. Hij wordt verticaal geritmeerd door kolossale pilasters met Ionische kapitelen die eertijds eindigden op vier grote siervazen ter hoogte van de attiekbalustrade. De twee centrale traveeën worden bekroond door een driehoekig fronton met blinde oculus. De zij- en achtergevels hebben een soberder uitzicht. Een dubbele en een halfronde bordes tussen stenen postamenten leiden respectievelijk naar een deurvenster en een deur die aan weerszijden wordt geflankeerd door een op de postamenten gelegen leeuw.

Binnen bereikt men de verschillende salons via een vestibule met zwart-wit tegelvloer die volgens dambordpatroon werd gelegd. Een brede houten draaitrap leidt naar de verdiepingen. De trappaal in bewerkt hout wordt gevormd door een gecanneleerde zuil bekroond door een bloemenmand.

Kleine kapel. Deze in 1933 volgens plannen van architect Georges Dhaeyer geconstrueerde kapel, vormt één van de laatste gebouwen in het Brussels Gewest die nog volledig in neogotische stijl werd opgetrokken. Ze telt drie traveeën geritmeerd door steunberen en wordt verlicht door hoge vensters met maaswerk.

Het koor bezit een grote muuropening met roosvenster en rayonnante venstertracering. De muren zijn opgetrokken in witte steen en afgewerkt met blauwe hardsteen voor de aflijning van de wimbergen en de bekronende opengewerkte borstwering onder de leien bedaking. Het schip wordt overwelfd door kruisribgewelven rustend op colonnetten met knopkapitelen. Een stenen opengewerkte afscheiding met het opschrift : « COR JESU ADVENIAT REGNUM TUUM » duidt de overgang van de kapel naar het schip van de heden verdwenen grotere kapel aan. De vensters zijn voorzien van glasramen. Die van het koor stelt de heilige voor die al knielend gekroond wordt door een engel. Een imposant

altaar in roze geaderd marmer dient om een verguld tabernakel en een beglaasde reliekschrijn van de Heilige Madeleine Sophie Barat te dragen.

Park. Dit privé-park, een overblijfsel van het oude Bonaventure domein, behoort tot het Heilig Hartklooster en paalt aan het Koning Boudewijnpark (fase I). Het werd aangelegd tijdens de eerste jaren van de negentiende eeuw en bezit nog alle kenmerken van een klassieke parkaanleg, met name een strenge compositie opgebouwd uit majestueuze dreven en grasperken met eenvoudige geometrische vormen. Deze structuur heeft in de loop der jaren wijzigingen ondergaan teneinde een spontanere plantengroei te bekomen, vooral aan de rand van het park.

Het domein omvat, op een relatief beperkte oppervlakte, een verzameling bijzonder opmerkelijke bomen. Hieronder bevindt zich een dreef van beuken met een omtrek van gemiddeld drie meter (van 2.40m tot 3.51m), een kastanjeboom van 2.51m, drie eiken van respectievelijk 4.4, 4.03 en 2.33 m, twee bijzonder majestueuze dreven met breedbladige lindebomen met een omtrek van ongeveer 1.6m (van 1.36 tot 1.72m), één afzonderlijke lindeboom van 2.20m, twee essen van 1.88 en 1.82 m, talrijke taxussen waarvan de twee grootste een omtrek van 2.6 en 1.61m hebben, een haagbeuk van 2.23m, een esdoorn "negundo" van 1.03m, een den van 2.41m, een erg fraai exemplaar met dubbele stam van de gewone acacia (3.05 en 2.85m), twee wilde kersenbomen van 2.07 en 1.83m en een uitzonderlijke acacia van 2.59m. Sommige van deze bomen behoren tot de grootste exemplaren van het Brussels Gewest en de acacia van 2.59m is waarschijnlijk de grootste in haar soort.

Het onderhoud wordt opgeluisterd met taxussen, hulststruiken, buksbomen, vlierbomen, meidoorn en dit in combinatie met exotischere zij het even decoratieve plantensoorten zoals sneeuwbes.

Achteraan het domein bevindt zich een grote nis in zandsteen (een zogenaamde «fabrique») waarin een beeld van de Heilige Maagd staat. In het lager gelegen deel van de nis ontspringt een bron waaruit de Molenbeek ontstaat.

De grasachtige vegetatie van het onderhoud wordt gekenmerkt door een zachte humusgrond waar onder meer bosanemonen en look groeien. De rand van het park is voorzien van een natuurlijke begroeiing zoals esdoornen, iepen en vlierbomen. Hier is de grasachtige vegetatie ruderaler; ze vormt evenwel een schuilplaats voor een gediversifieerde insectenfauna.

Waarde van het goed volgens de maatstaven bepaald in artikel 2, 1° van de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed.

Historische waarde :

Aangezien het voormalige internaat na de brand in 1985 bijna volledig werd heropgebouwd en de grote kapel in 1994 werd afgebroken, vormen het kasteel Bonaventure en de kleine kapel van het Heilig Hartklooster de laatste authentieke getuigen van de merkwaardige ontwikkeling van de Congregatie van het Heilig Hart van Jezus in het Jette van de 19de eeuw van de en het begin van de 20ste eeuw. Deze instelling zou een belangrijke rol spelen zowel op religieus gebied als op het domein van het onderwijs, dat in handen was van de toegewijde zusters.

De in één landschap naast elkaar gelegen neoclassicistische architectuur enerzijds, waarin de opvattingen van de 18de eeuw nog zichtbaar zijn en de neogotische bouwkunst anderzijds, is tekenend voor de eclectische geest van de 19de eeuw die in het teken van het eclectisme stond.

Artistieke waarde :

De architecturale kwaliteiten van elk der beide gebouwen zijn opmerkelijk. Door zijn evenwichtige compositie en door de soberheid van zijn gevels, vormt het kasteel Bonaventure een fraai voorbeeld van Lodewijk XVI-architectuur. De kleine kapel is dan weer een interessant voorbeeld van late

neogotiek, onder meer vanwege de zorg die aan de opstand en in het bijzonder aan de gesculpteerde ornamentatie alsook aan de glasramen werd besteed.

Georges Dhaeyer - die de kleine kapel in 1933 ontwierp - is één van de belangrijkste vertegenwoordigers van de neogotiek in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Hij tekende onder andere de plannen van het Redemptoristenklooster in Jette (1903), die van het "Institut des filles de Marie" op de hoek van de Verhaegenstraat en de Parklaan in Sint-Gillis (1913) en die van de neogotische woningen, in de Franklinstraat 59 (1895) en in de Karel de Grotelaan 34 (1897).

Opvallend is ook de perfecte integratie van beide constructies in het landschap. Dit geheel verdient dan ook ingeschreven te worden op de bewaarlijst.

Wetenschappelijke waarde :

De wetenschappelijke waarde heeft het park te danken aan de talrijke opmerkelijke bomen die er groeien: beuken, haagbeuken, taxussen, een kastanjeboom, eiken, grootbladige lindebomen, essen, esdoornen negundo, een den, gewone acacia's, wilde kersenbomen en een esdoorn.

De onmiddellijke nabijheid van de bron waaruit de Molenbeek ontstaat, mag daarbij niet vergeten worden.

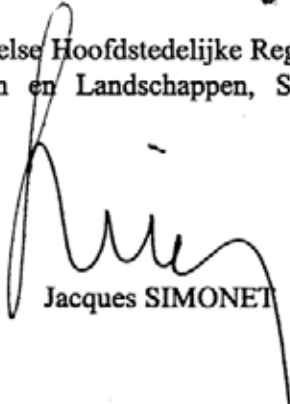
Door haar complementariteit met talrijke naburige groene zones levert dit landschap een essentiële bijdrage tot het behoud en de verbetering van het ecologisch netwerk van de stad.

Esthetische waarde :

De esthetische waarde ligt in de verzorgde compositie van het park in de traditie van de klassieke parken, en in de aanwezigheid van een originele scenografie, opgebouwd uit lange dreven van honderdjaar oude bomen die naar het kasteel leiden. De aanwezigheid van opmerkelijke en tweehonderdjarige bomen vormt eveneens een element van grote esthetische en landschappelijke waarde.

Gezien om te worden gevoegd bij het besluit van **25-05-2000**

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Plaatselijke Besturen, Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen, Stadsvernieuwing en Wetenschappelijk Onderzoek,

Jacques SIMONET

De Staatssecretaris bij het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Ruimtelijke Ordening, Stadsvernieuwing, Monumenten en Landschappen en Bezoldigd Vervoer van Personen,

Eric ANDRE

Copie certifiée conforme
05-05-2000
Voor eensluidend afschrift

CHANCELLERIE

Gilles CLAREBOUT
KANCELARIJ